

*Використані джерела інформації:*

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К., 1997. – 80 с.
2. Закон України “Основи законодавства України про охорону здоров'я” від 19.11.1992 № 2801-ХІІ.
3. Закон України “Про запобігання захворювання на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення” № 1972-ХІІ від 12.12.1991 р.
4. Постанова Кабінету Міністрів України “Про Національну програму планування сім'ї” № 736 від 13 вересня 1995 року.
5. Постанова Кабінету міністрів України “Про схвалення Концепції Державної програми “Репродуктивне здоров'я нації на 2006–2015 роки” № 244-р від 27 квітня 2006 р.
6. Сімейний Кодекс України: Закон України від 10.01.2002//Відомості Верховної Ради України (ВВР).- 2002.- № 21-22.- 135 с.
7. Вовк І. Б. Охорона репродуктивного здоров'я дівчат – підлітків – основне завдання служби дитячої та підліткової гінекології / Вовк І. Б., Гойда Н.Г., Іркіна Т.К. //Буковин. мед вісн. - 2000. - №2-3. – С.8-13.
8. Жилка Н.Я. Стан репродуктивного здоров'я населення в Україні. Сучасна загальноосвітня школа та репродуктивне здоров'я // Українська мережа репродуктивного здоров'я. Матеріали Круглого столу. – К.: 2003. – С. 7-21.
9. Жилка Н.Я. Інфекції, що передаються статевим шляхом, у дітей та підлітків //Нова медицина. – 2004 – №2 (13). – С. 52-54.

*Рецензент: Чала Н.Д., к.е.н., доцент.*

УДК 364

**Крамаренко Л.В.,**

аспірант кафедри державного управління  
та місцевого самоврядування  
Академії муніципального управління

## **ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМУ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ БАГАТОДІТНИХ СІМЕЙ (НА ПРИКЛАДІ М. ЯЛТА)**

*У статті розглянуто сучасне становище багатодітних сімей в нашій державі. Проаналізовано стан сучасних інформаційних технологій як пріоритетний напрямок у системі державного управління. Запропоновані шляхи удосконалення механізмів державного управління в соціальній сфері (на прикладі багатодітних сімей).*

*В статье рассмотрено современное положение многодетных семей в нашем государстве. Проанализировано состояние современных информационных технологий как приоритетное направление в системе государственного управления. Предложенные пути усовершенствования механизмов государственного управления в социальной сфере (на примере многодетных семей).*

*The article reviewed the current situation of large families in our country. Analyzed the situation of modern information technology as a priority in public administration. Suggest ways to improve the public administration mechanisms in the social sphere (for example, large families).*

*Постановка проблеми.* Останнім часом в Україні, як і в усьому світі, відбувається стрімкий розвиток новітніх технологій. Трансформаційні процеси спостерігаються в усіх сферах життєдіяльності людини. У зв'язку з цим, вітчизняна система державного управління потребує значних перетворень.

Пріоритетним завданням для нашої держави є побудова сучасного інформаційного суспільства. Розвиток інформаційних систем в державному управлінні сприяє вирішенню болючих питань соціальної сфери. Однією з головних проблем сьогодення в цій сфері є соціальний захист багатодітних сімей. Ця категорія сімей невідкладно потребує посилення державної підтримки як найбільш вразлива складова суспільства.

У Законі України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» вітчизняний законодавець також зазначив, що основною стратегічною метою розвитку інформаційного суспільства в Україні є використання інформаційно-комунікаційних технологій для вдосконалення державного управління, відносин між державою і громадянами, становлення електронних форм взаємодії між органами державної влади та органами місцевого самоврядування і фізичними та юридичними особами [5].

*Актуальність теми дослідження* полягає у необхідності подальшого реформування соціальної сфери та гармонізації вітчизняної системи державного управління з вимогами сучасності. Президент України Віктор Янукович у своєму Посланні до Українського народу оголосив 2011 рік – роком освіти та інформаційного суспільства [3].

*Аналіз останніх досліджень і публікацій.* Окремі теоретичні та практичні питання інформаційних систем в державному управлінні сформульовані в працях: Авер'янова В.Б. [1], Титоренко Г.А. [7], Ковальського Г.Є. [8], Семенченка А.І. [2], Сендзюка М.А. [6] та інших.

*Невирішені проблеми.* Разом з тим слід зазначити, що надзвичайно мало досліджень, що висвітлюють запровадження новітніх технологій соціального забезпечення багатодітних сімей в контексті державного управління.

*Метою даної статті* є аналіз наукових доробок з використання новітніх технологій у державному управлінні та визначення шляхів удосконалення системи соціального забезпечення в державно-управлінському вимірі.

*Виклад основного матеріалу.* Становлення України як соціальної, демократичної, правової держави обумовлює визнання та гарантування не тільки громадянських і політичних, але й соціально-економічних прав людини. Так, нашою державою взяті на себе відповідні соціальні зобов'язання, визначені пріоритети соціальної політики, визнана перевага загальнолюдських (зокрема – сімейних) цінностей перед іншими.

Основною складовою сучасної України повинна бути злагоджена система соціального захисту населення, яка в змозі якісно підняти рівень життя соціально незахищених верств населення (до яких відносяться багатодітні сім'ї). Україна повинна створити сприятливі умови для всебічного розвитку сім'ї та кожного з її членів, найповнішого виконання сім'єю своїх функцій, підвищення її життєвого рівня, посилення ролі сім'ї як первинного осередку суспільства. Проблема ефективного вирішення питань соціального розвитку в сучасному українському суспільстві є особливо значимою.

За останні роки через тривалу економічну кризу становище сім'ї в Україні значно погіршилося. Наразі особливо складним є становище багатодітних сімей.

Члени таких сімей значно поступаються у заробітній платі, здебільшого займаються малокваліфікованою працею, стають, як правило, першими жертвами безробіття.

Посилення державної підтримки багатодітних сімей, як найбільш вразливої складової суспільства, забезпечення належного рівня їх життєдіяльності, визнання внеску, який вони роблять в ім'я України, є особливо важливим завданням держави.

Істотно поширились масштаби та зросла глибина бідності. Значне поширення бідності в державі створює специфічне соціальне середовище, яке підпитує соціальні проблеми і в сьогоденні, і в майбутньому. Рівень життя багатодітних сімей досить низький, разом з тим погіршується демографічний стан, який є важливим стратегічним напрямом соціальної політики будь якої держави.

З огляду на процеси глобалізації у всьому світі наша держава має шукати нові шляхи для вирішення складних питань сьогодення у соціальній сфері. Одним з дієвих напрямків удосконалення управління соціальними процесами є використання інформаційних систем.

У сучасному світі інформація є стратегічним національним ресурсом, який відіграє дедалі більшу роль у системі державного управління. У суспільстві спостерігається перерозподіл реальної влади – від традиційних структур до центрів управління інформаційними потоками. За науковими висновками, рівень інформаційного забезпечення державних органів влади значною мірою впливає на розвиток економіки та політичну обстановку в країні. Він пов'язаний з можливістю найефективнішого використання інтелектуального потенціалу як своєї, так і інших країн для розвитку економіки, а також застосуванням усіх видів інформаційних технологій для формування соціокультури –глибинної основи нації, призначеної запроваджувати та розповсюджувати духовні та ідейні цінності народу, його культуру [6, с.10].

З появою та розвитком сучасних комп'ютерних технологій виникає необхідність їх вивчення, осмислення та впровадження в управлінський процес. Очевидно, що динамічний розвиток інформаційних систем в

суспільстві вимагає від системи державного управління адекватного удосконалення.

Необхідно забезпечити щільну інформаційну взаємодію органів державної влади між собою, з громадянами та юридичними особами на основі сучасних інформаційних технологій.

Сендзюк М.А. інформаційні системи в державному управлінні розглядає як людину - машинні системи з автоматизованою технологією збирання, нагромадження, зберігання, оброблення і видавання інформації у вигляді даних і знань, необхідних у державному управлінні [6, с.50].

Питання подальшого цілеспрямованого впровадження науково-технічних досягнень як в управлінській, так і в інших важливих видах діяльності держави потребує постійного удосконалення державного механізму та його правого регулювання.

Тому, вітчизняні науковці вважають важливими напрямками роботи в удосконаленні інформаційного суспільства такі: підготовку чинних правових актів і норм до застосування їх в умовах інформатизації суспільства; підготовку апарату управління до функціонування в умовах інформатизації; налагодження складної мережі організаційних та управлінських відносин, що виникають при плануванні, координації й контролі розробки проектів інформаційних систем органів управління різних ступенів [1, с.146].

Основоположною інформаційною системою у державному управлінні можна виділити електронне урядування. Семенченко А.І. пропонує розглядати його як систему взаємодії органів державної влади з населенням що базується на широкому застосуванні інформаційних технологій, у тому числі на мережі Інтернет, з метою підвищення доступності та якості державних послуг, зменшення термінів їх надання, а також зниження адміністративного навантаження на громадян та організації, обумовленого їх отриманням [2, с.36].

Відповідно до того, яким чином здійснюється взаємодія суб'єктів, виділяють:

- B2C (business-to-consumer) –передбачає надання компаніями товарів і послуг кінцевим споживачам. Яскравий приклад реалізації цього напрямку –електронні магазини в Internet;
- B2B (business-to-business) –продаж товарів і послуг через Internet між компаніями. Прикладом є різноманітні товарні біржі, торгові майданчики в Internet. Менш відомими є напрями електронної комерції, що реалізуються за участю державних органів та установ;
- G2G (government-to-government) –автоматизація відносин і документообігу між державними відомствами. Для взаємодії та інформаційного обміну між відомствами необхідним є використання загальнонаціональних стандартів [6, с.70];
- B2G (business-to-government) –надання комерційними компаніями товарів і послуг державним установам. Цей напрям реалізується останнім часом у використанні урядами розвинених країн мережі Internet для

проведення закупівель (від публікації оголошень до опублікування результатів угод);

- G2B (government-to-business) –напряма передбачає надання послуг державними органами бізнес-організаціям і включає: автоматизацію розрахунків з податків, сертифікацію, надання інформації з питань законодавства і права та ін.;

- G2C (government-to-consumer) –напряма передбачає надання урядовими установами послуг кінцевим споживачам через Internet. Особливістю такого напрямку електронної комерції є те, що оплату послуг урядових установ ми здійснюємо наперед (сплачуючи податки) [6, с.71];

- C2G (consumer-to-government) –напряма, який передбачає надання громадянами послуг державі. Прикладами можуть слугувати: електронне голосування; опитування громадської думки та ін. [6, с.72].

На сьогодні напрям взаємодії G2C найменш розвинений, однак має досить високий потенціал, особливо в сфері соціального захисту. Треба погодитися з думкою Ковальського Г.Є в тому, що потребує поширення робота з інформаційно-консультативної допомоги багатодітним сім'ям [8].

На наш погляд, важливим є запровадження сучасних інформаційних технологій в управлінську діяльність органів місцевого самоврядування. Саме система муніципальних органів управління потребує ефективного функціонування та подальшого розвитку.

Базуючись на висновках Титаренко Г.А. щодо обумовленостей переходу на масову комп'ютеризацію завдань, що вирішуються в муніципальному управлінні [7, с. 397], розглянемо реалізацію запровадження сучасних технологій у систему соціального захисту багатодітних сімей на прикладі міста Ялта.

На виконання «Стратегії економічного та соціального розвитку Автономної Республіки Крим на 2011-2020» роки нами запропоновано удосконалити роботу виконавчого комітету Ялтинської міської ради через надання комплексу інформаційних і юридичних соціальних послуг та систематизацію інформації (створення баз даних соціально незахищених категорій населення) із залученням новітніх технологій.

Так, на 7 сесії 6 скликання Ялтинської міської ради було прийнято рішення №1 від 30 березня 2011 року «Про затвердження Програми економічного та соціального розвитку Великої Ялти на 2011 рік» (далі - Програма) [4].

Виходячи з пріоритетів в соціальній політики м. Ялта визначена архітектоніка Програми, що враховує комплекс заходів для вирішення найгостріших соціальних проблем ялтинців. Запровадження зазначеної Програми покликано покращити соціально-економічну ситуацію та підвищити добробут населення регіону. Одним із завдань цієї Програми є підтримка соціально незахищених категорій сімей (до яких належать багатодітні сім'ї) за допомогою створення електронно-консультативних терміналів з надання соціальних послуг [4]. Очевидно, що метою запровадження таких електронно-консультативних терміналів є

оптимізація роботи виконавчого комітету Ялтинської міської ради та збільшення кількості одержувачів (соціально незахищених) професійних соціальних послуг.

Дійсно, вкрай важливим є застосування автоматизованих систем (терміналів) та розробка відповідного програмного забезпечення з наданням соціальних послуг. За допомогою таких терміналів будь-яка особа матиме можливість оперативного та достовірного отримання консультативних послуг (інформативного чи юридичного характеру).

Надання цих послуг може бути на платній чи безоплатній (для соціально незахищених категорій) основі. Керування автоматизованою системою терміналів планується зробити через мережу Інтернет. За допомогою запропонованої системи у великого кола осіб з'явиться можливість безоплатно отримати юридичні та інформаційні послуги. Крім того, буде створена єдина база даних соціально незахищених категорій населення для всіх державних суб'єктів соціальної роботи.

Питання подальшого цілеспрямованого впровадження науково-технічних досягнень як в управлінській, так і в інших важливих видах діяльності держави слід розглядати під кутом зору постійного удосконалення державного механізму та його правового регулювання.

*Висновки та актуальні напрями досліджень.*

Сумуючи викладене, можна зробити висновок, що розвиток інформаційних систем в державному управлінні є вкрай важливим чинником для побудови сучасної модерної держави. Сьогодні в Україні проводиться активна робота з впровадження новітніх технологій у державне управління. При цьому, законодавче посилення соціального захисту багатодітних сімей вимагає від держави впровадження новітніх технологій перш за все у соціальну сферу.

Органам державної влади та місцевого самоврядування необхідно удосконалювати систему механізмів державного управління для подолання кризового становища багатодітних сімей та забезпечити втілення у життя задекларованих норм.

Актуальним напрямком дослідження у побудові сучасного інформаційного суспільства є запровадження інформаційно-консультативних автоматизованих систем.

*Використані джерела інформації:*

1. Державне управління в Україні: навчальний посібник/ [В.В. Цветков, Є.Б. Кубко, Л.Т. Кривенко, В.В. Копейчиков та ін.]; кер. авт. кол. В.Б. Авер'янов. - Київ, 1999. – 225 с.
2. Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія «Управління». Випуск 4(10)/2009: збірник наукових праць / за заг. ред. В.К. Присяжнюка, В.Д. Бакуменка. – Київ, 2009. – 439 с.
3. Послання Президента України Віктора Януковича до Українського народу від 03 червня 2010 року [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=n0003100-10>
4. Про затвердження Програми економічного та соціального розвитку Великої Ялти на 2011 рік: рішення Ялтинської міської ради від 30 березня 2011 року №1 //

- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.yalta-gov.ua/normativakti/reshgorsov/1250--30-2011->
5. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки: Закон України від 09 січня 2001 року № 537-V// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=537-16>
  6. Сендзюк М. А. Інформаційні системи в державному управлінні: навчальний посібник /Мирон Ананійович Сендзюк. –Київ: КНЕУ, 2004. –339 с.
  7. Титоренко Г.А. Информационные технологии управления: Учеб. пособие /Галина Антоньевна Титоренко. – Москва: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. - 439 с.
  8. Щодо проблем визначення категорії “багатодітні сім’ї» у соціальній сфері. [Електронний ресурс] /Ковальський Г.Є.// Регіональний філіал НІСД у м. Донецьку. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/januar2009/14.htm>

*Рецензент: Кушнір М.О., к.держ.упр.*

УДК:351

**Левітан А.Л.,**  
магістр кафедри державного управління і менеджменту  
Національної академії державного управління  
при Президентіві України

## **ОСОБЛИВОСТІ ЗАКОНОДАВЧИХ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ З ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННІЙ МІГРАЦІЇ В УКРАЇНІ**

*У статті проаналізовано особливості законодавчих механізмів державного управління з протидії незаконній міграції в Україні.*

*В статье проанализированы особенности законодательных механизмов государственного управления из противодействия незаконной миграции в Украине.*

*In the article the features of forming of mechanisms of state administration are analysed from counteraction to illegal migration in Ukraine.*

*Постановка проблеми.* Збереження миру в усіх регіонах нашої планети, створення умов для взаєморозуміння між народами світу, надання можливостей взаємного подолання різноманітних кризових ситуацій та об'єднання сил для суспільного розвитку є сьогодні головним у сфері загальнолюдських відносин народів світу.

Набуття незалежності українською державою зумовило необхідність розв'язувати абсолютно нове завдання – регулювання міграційних процесів. Географічне розташування України є дуже привабливим для незаконних мігрантів із країн СНД, Азії та Африки, які прямують до країн Західної Європи в пошуках кращих умов життя. Як свідчить аналіз, наша країна за минуле десятиліття стала не тільки транзитною зоною на шляху міграційних потоків в напрямку країн Західної Європи, але поступово перетворюється в країну тривалого перебування незаконних мігрантів. Збільшення неконтрольованої незаконної міграції призвело до значного посилення криміналізації